

Les dones cuidadores dediquen 14h al dia a la cura

Dg, 5/04/2020 per Catalunya Religió

(Fundació Pere Tarrés) La crisi sanitària del COVID-19 i la situació de confinament han agreujat les dificultats que es troben les persones en situació de dependència, així com les complicacions per a les persones que les cuiden.

A gairebé totes les societats la cura dels familiars dependents ha estat adjudicada socialment a les dones de la família. A països com Espanya, amb un marcat model d'estat de benestar mediterrani, aquest rol assignat a les dones contribueix a suportar un model social feble caracteritzat per la baixa inversió en serveis que garanteixin els drets de ciutadania de les persones amb dependència.

Un exemple clar és la insuficient intensitat i cobertura dels serveis i prestacions que la Llei de Dependència ha proporcionat als ciutadans i ciutadanes dependents. Com a resultat, el perfil majoritari de les persones cuidadores no professionals continua tenint un clar component femení. Aquests resultats formen part de l'estudi *Calidad de vida de las personas cuidadoras no profesionales*, elaborat per la Fundació Pere Tarrés amb el finançament del Ministeri de Salut, Consum i Benestar Social, a través de la casella de l'IRPF per a altres finalitats socials.

Les dades mostren que 8 de cada 10 persones cuidadores no professionals són dones, de les quals, un 52% té entre 45 i 64 anys. De fet, el 60,4% de les dones enquestades es considera com a la màxima responsable de la persona dependent i un 65,4% veu la cura com una tasca natural. Això ens indica dues coses: d'una banda, la falta de co-responsabilitat de les tasques de cures per part d'altres membres de la família i de l'estat; de l'altra, la reproducció dels rols de gènere basats fortament en la divisió sexual del treball i de l'afecte.

Pel que fa a la dedicació, les dones cuidadores dediquen una mitjana de 14,6 h al

dia a la cura, 2 h més que els homes quan cuiden. Respecte a la tipologia de cures, les dones cuidadores es fan càrrec, principalment, de les necessitats d'higiene com rentar-se (57,2%) o preparar els àpats i alimentar-se (63,6%). Això implica que la dedicació a la cura és plena. No obstant, mentre que el 46,9% de les cuidadores que tenien feina van deixar de treballar, parcial o completament, per dedicar-se a les cures, només el 18,3% dels homes ho van fer. Els efectes en els salaris i ingressos, en les cotitzacions a la seguretat social i en les prestacions futures —com ara les pensions per jubilació— es veuen clarament perjudicades. Les cures, per tant, en el context actual espanyol, col·loquen a les dones en una situació altament vulnerable en relació als seus propis drets com a ciutadanes i al seu propi estat de salut.

La qualitat de vida, molt malmesa

Les dones cuidadores tenen una pitjor percepció de la pròpia qualitat de vida en comparació amb els homes cuidadors. De fet, el 62% de les persones cuidadores se sent cansada, un 56% té por al futur, el 80% no se sent lliure per organitzar la seva vida i un 79% creu que no disposa del temps lliure suficient per dedicar-se'l a sí mateixa. L'estudi també deixa en evidència les precàries condicions econòmiques de les persones cuidadores, ja que el 78% de les persones enquestats no compta amb cap servei o prestació i el 62% considera que els seus ingressos no són suficients per estalviar o per fer front a alguna despesa extra.

Nous perfils de persones cuidadores

Els canvis sociodemogràfics han propiciat noves situacions en l'àmbit de les cures no professionals i l'aparició de nous perfils malgrat que encara són incipients. Per exemple, tot i que la seva incorporació a les cures es fa de manera lenta, cada cop hi ha més homes que s'ocupen d'aquestes funcions. Normalment, es tracta d'un home que es jubila, que cuida la seva dona o bé d'un home que cuida d'un altre home perquè així ho ha sol·licitat.

D'altra banda, i com a resultat del procés d'envelliment de la població, s'observa un augment de l'edat de les persones cuidadores. Cada cop és més habitual trobar mares i pares envellits que cuiden de fills i filles greument dependents que també es fan grans. Un segon perfil emergent és el de dones cuidadores de 80 anys i més que estan cuidant de la seva parella també octogenària. Aquesta situació, ja complicada per sí mateixa, encara es veu més agreujada per l'emergència sanitària que estem vivint. Són persones que formen part dels col·lectius més vulnerables i, a causa del confinament, veuen les seves xarxes d'ajuda molt malmeses.

Necessitats formatives a mida

La dependència afecta la persona cuidadora en tots els aspectes de la seva vida. En aquest sentit, la formació pot esdevenir una eina per millorar la qualitat de vida a través de l'aprenentatge de tècniques que alleujaran els efectes a nivell físic i emocional. L'oportunitat de sentir-se acompanyades durant una formació millora els efectes psicològics en relació a què suposa responsabilitzar-se de cuidar una persona en situació de dependència. Alhora, les formacions resulten fonamentals per establir lligams i crear grups de suport. L'estudi *Calidad de vida de las personas cuidadoras no profesionales* també posa de relleu la necessitat de dissenyar formacions que siguin flexibles i tinguin la capacitat d'adaptar-se als

horaris i necessitats de les persones cuidadores.

Una trajectòria dedicada a les persones

La Fundació Pere Tarrés, amb més de 60 anys d'existència, és una organització no lucrativa educativa i d'acció social destinada als col·lectius amb necessitats específiques i més desafavorits. En el marc del Programa d'atenció a persones amb necessitats d'atenció integral sociosanitària, la Fundació Pere Tarrés té per objectiu atendre el col·lectiu de gent gran.

Dins del model d'atenció integral sociosanitària existent a Catalunya, la Fundació Pere Tarrés posa l'accent en l'atenció centrada en la persona, cosa que suposa situar-la en el centre del sistema, amb l'objectiu de millorar la seva salut, la seva qualitat de vida i el seu benestar, tot respectant la seva dignitat i drets.